

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) ECONOMICS
EXAMINATION: JUNE – 2022
FOURTH SEMESTER

Subject: Demography - II (ECBCS-17-414)

Date: 08/06/2022

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.30 pm

Instructions: 1) Attempt any *Five* questions.
2) All questions carry **equal (20)** marks.

- Q. 1)** What is migration? Describe the determinants of migration. (20)
Q. 2) What is urbanization? Discuss the determinants of urbanization. (20)
Q. 3) Describe critically the interlinkages leaving population growth and environment. (20)
Q. 4) Describe critically the evolution of population policy in India. (20)
Q. 5) What is family planning? Describe critically the family planning strategies in India. (20)
Q. 6) Describe critically the interlinkages between population growth and human development. (20)
Q. 7) Discuss the structure and powers of national population commission. (20)
Q. 8) Describe critically the socio-economic and cultural effects of migration. (20)
Q. 9) Explain the trends in urbanization in India. (20)
Q.10) Write notes on any two of the following. (20)
a) Significance of maternal health
b) Characteristics of census of India
c) features of census of India - 2011
d) Trends in global migration.

मराठी रूपांतर

लोकसंख्या शास्त्र भाग - २ (ECBCS- 17-414)

सूचना: १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण (२०) आहेत.

- प्र. १)** स्थलांतर म्हणजे काय? स्थलांतर निश्चित करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा. (20)
प्र. २) शहरीकरण म्हणजे काय? शहरीकरण निश्चित करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा. (20)
प्र. ३) लोकसंख्या वाढ आणि पर्यावरण यांच्यातील सहसंबंधाची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
प्र. ४) भारतातील लोकसंख्या धोरणांच्या उत्पत्तीची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
प्र. ५) कुटुंब नियोजन म्हणजे काय? भारततातील कुटुंब नियोजनाच्या व्यूहरचनांची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
प्र. ६) लोकसंख्या वाढ आणि मानवी विकास यांच्यामधील सहसंबंधांची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
प्र. ७) राष्ट्रीय लोकसंख्या आयोगाची रचना स्पष्ट करा तसेच त्यांच्या अधिकारांची चर्चा करा. (20)
प्र. ८) स्थलांतराचे सामाजिक, आर्थिक आणि सांस्कृतिक परिणाम टीकात्मकरित्या स्पष्ट करा. (20)
प्र. ९) भारतातील शहरीकरणाचा कल स्पष्ट करा. (20)
प्र. १०) पुढीलपैकी कोणतेही दोन वर टीपा लिहा. (20)
अ) माता आरोग्याचे महत्त्व
ब) भारतीय जनगणनेची वैशिष्ट्ये
क) भारतीय जनगणना २०११ चे वैशिष्ट्ये
ड) जागतिक स्थलांतराचा कल